

MONTSERRAT GALÍCIA

ARA QUE ÉS TARD

STONBERG
EDITORIAL

ARA QUE ÉS TARD

Montserrat Galícia

STONBERG
EDITORIAL

Primera edició: juny 2025

© Montserrat Galícia i Gorritz

© de les característiques d'aquesta edició: Stonberg Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes 636 - 08007 Barcelona (Catalunya)

Tel. 933 175 412

stonberg@stonbergeditorial.com

www.stonbergeditorial.com

© de la imatge de la coberta:

ISBN: 979-13-990144-2-6

DIPÒSIT LEGAL: B 11023-2025

Cap part d'aquesta publicació,
inclòs el disseny de la coberta, pot ser reproduïda,
emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà,
ja sigui elèctric, químic, mecànic, òptic,
de gravació o de fotocòpia
sense permís previ de la marca editorial.

Per a la Xènia i la Júlia.

WHERE IS EVERYBODY?

Una petita nau brillant va sobrevolar la nit romana; era rodona i aixafada com una llentia. Les cúpules majestuosos de la ciutat eterna, restaven indiferents al lleuger zum-zum del platet volador que es va passejar per sobre dels magnífics monuments de l'arquitectura romana, unes cúpules projectades per Michelangelo, Bernini o Borromini, pedres antigues de travertí, que rebien la claror d'una lluna plena d'hivern. San Pietro, Santa Agnese in Agone, Santa Andrea della Valle, el Gesù i Sant'Ivo a la Sapienza i, quan el petit giny volador va ser a l'altura de la plaça de la Rotonda, va iniciar el descens. L'òcul del Panteó va engolir la nau. El ventre del temple, maternal i gràvid, la va acollir dins seu.

Això ens dona una idea de les dimensions de la nau. L'òcul, el forat que corona la cúpula del Panteó, fa nou metres de diàmetre. El plat volador, l'andròmina extraterrestre, no feia ni mig metre.

La nau va aterrar davant la tomba de Rafael amb una sèrie d'esbufecs asmàtics i una porta retràctil es va obrir silenciosa, com una flor que es bada. Cautelosament, del giny van eixir dos éssers diminuïts, talment dues formigues erectes, amb petites antenes. Els dos extraterrestres van trepitjar el mil·lenari sòl de l'edifici construït per Agripà i reconstruït per Adrià.

Per a Xxxt i Ssst, el Panteó era un espaiport terrestre, un port espacial semblant als del seu món d'origen, que tenien forma arrodonida. Des de l'aire, havien observat que, de totes les cúpules del conglomerat urbà, només la d'aquell port tenia una entrada franca

per a les naus. Les altres, tot i ser prou grans, estaven misteriosament tancades a l'exterior.

—Per què deu ser? —havia preguntat Xxxt.

—Potser els altres espaiports són plens... —havia respost Ssst.

Però ara, finalment, havien aterrat i contemplaven aquell estrany port espacial.

—Where is everybody? —va cridar Xxxt.

Silenci.

—Fixa't quines lletres més grosses —va fer Ssst assenyalant la inscripció a l'enorme tomba del diví Rafael.

—Deu ser una cosa important —va dir Xxxt. I va començar a llegir:

“ILLE HIC EST RAFFAEL, TIMUIT QUO SOSPITE VINCI,
RERUM MAGNA PARENS ET MORIENTE MORI.”

—No ho entenc —va fer Ssst—. Em sembla que els nostres lingüistes s'han equivocat.

—Deien que en aquest món tan enorme només es parlava una llengua —va dir Xxxt.

—Doncs sí que ens hem lluit. Deu anys de viatge estudiant anglès per a res! —va queixar-se Ssst.

L'endemà, el guardià del Panteó, de bon matí, abans que arribés una nova allau de turistes badochs, va obrir les portes. Endormiscat, va ensopegar amb una mena de disc platejat, com un paraigua planxat, que hi havia davant la tomba de Rafael.

Perplex, va agafar el disc. Era sorprenentment lleuger.

—Turistes, turistes! —va rondinar—. Sempre n'hi ha que perden alguna cosa...

ÚLTIMS DIES A TORÍ

Ella va passejar pels mateixos carrers que havia trepitjat Nietzsche mentre escrivia *Eccehomo*. “Cada pas endavant en el coneixement és conseqüència del coratge, de la duresa amb un mateix, de la netedat amb un mateix”. Al filòsof alemany li agradava Torí. La pau del riu, la ciutat i els turons.

A ella també li agradava Torí. Estimava la literatura i preferia Itàlia més que qualsevol altre país. Havia visitat Ferrara passejant per les antigues muralles, seguint l'estela de Giorgio Bassani. A Roma havia buscat Elsa Morante al restaurant del gueto on s'havia trencat una cama, va ser a Ravenna davant el llantió al Dante. Havia seguit les passes de Grazia Deledda a la lluminosa Còrcega i Tomasso di Lampedusa, a Sicília, pujant l'escalinata de l'església de Palma di Montechiaro.

La literatura l'havia mantingut jove, se sentia jove quan va rebre aquella carta que la situava, de sobte, en la seva edat cronològica.

Era una carta certificada. Per aquells tràmits enutjosos l'Estat encara utilitzava aquells tipus de notificacions en paper i correu convencional, així hi podia haver acusament de rebut i tota la pesca burocràtica. Va llegir d'esma aquella carta, sabia sobradament el que deia. Era un escrit d'estil rebuscat però en essència el missatge clar. Cartes certificades, com aquella les feien arribar als ciutadans, els dos ministeris més temuts, el Ministeri d'Hisenda, Pensions i Planificació.

Es va quedar perplexa i aterrida, sense capacitat de reacció. No sabia si el cor li bategava més de pressa o havia deixat de bategar.

Llavors va recordar que temps enrere, un conegut en idèntica situació, li havia parlat de Torí. Torí, la ciutat esotèrica, on conflüen els camins de l'energia astral, un triangle de màgia blanca i de màgia negra; per alguns la capital del satanisme. Torí podia ser la solució. No era l'únic lloc. Hi havia altres ciutats, situades estratègicament al mapa europeu, que oferien serveis similars. Però a ella li agradava Itàlia. Quan treballava de professora de literatura, sempre els deia als seus alumnes, com Josep Pla: Jove, vagi a Itàlia.

Per això, va escollir Torí. I ara caminava pels carrers que havia trepitjat Nietzsche, i es dirigia a l'hotel de la vida i la mort de Cesare Pavese. Era la plaça Carlo Felice davant de l'estació. “Quin nom per un fet tan luctuós com un suïcidi” va pensar.

Voltada de coloms i ignorant uns quants indigents que prenien el sol, va recordar aquella poesia que parlava del cel de Torí:

*Le nuvole sono legate alla terra ed al vento.
Fin che ci saran nuvole sopra Torino
sarà bella la vita. Sollevo la testa
e un gran gioco si svolge lassu sotto il sole.*

A la plaça San Carlo, es va trobar amb l'Agustí Salvador. S'havien conegut a l'Agència i després havien coincidit a l'avió. En arribar a Torí li havia perdut el rastre, no s'allotjaven al mateix hotel.

Es veia jove per la seva edat. Va pensar que aquella joventut fictícia es devia al fet que, l'Agustí Salvador com ella mateixa, eren del tipus rossenc, d'ulls blaus. Els anys no havien fet gaires estralls en un rostre, que conserva una certa brillantor i innocència.

L'hotel d'ella era petit, d'aire decadent, al costat de la plaça Solferino. Servien uns esmorzars complets que aprofitava, la gana

no l'havia perduda pas. Compartia el menjador amb una parella de francesos, dos nois que semblaven molt enamorats.

Sota la mirada atenta del cavall de bronze de la plaça San Carlo, l'Agustí Salvador se li va acostar. Cap dels dos no va saber o no va voler eludir la trobada fortuïta.

—Suposo que era impossible no coincidir—va dir ell, somrient.

Ella va observar els dos nois francesos, que s'allotjaven a l'hotel, es feien fotos al costat de l'estàtua d'Emanuele Filiberto. La van saludar, alegres, despreocupats... joves, agitant la mà.

—No trobes que és una ciutat amb un munt d'estàtues eqüestres? —va fer ella.

—Les has comptades?

—A veure, a més d'aquesta, que els torinesos anomenen caval'd brons i que representa a Emanuele Filiberto, hi ha la de Ferdinando de Savoia a la plaça Solferino, la d'Amedeo VI a la plaça Castello i la de Carlo Alberto di Savoia, a la plaça Carlo Alberto.

—Bravo! És clar, fem de turistes. Una manera de passar el temps fins a la Cita —va fer l'Agustí.

—Ja has visitat la Santa Sindone? —va dir ella per dir alguna cosa.

No, l'Agustí no hi havia anat. Allò del llençol que havia servit per amortallar Jesucrist li semblava una bona presa de pèl.

—Amb coses de religió no m'hi trobaràs —va reblar.

Ella va somriure, potser amb una certa suficiència, i va replicar:

— Doncs no vagis al Museu Egipci. Els antics egipcis tenien molt clar el que significava el Més Enllà.

Sabia que havia estat una mica impertinent, però sempre havia cregut que algú que es mostrava taxatiu en matèria religiosa, tendia a simplificar altres temes que demanaven més ductilitat.

L'Agustí, però, no se'n va adonar.

—Quin dia tens la Cita? —li va preguntar.

—Demà —va fer ella.

—Jo, demà passat... Encara podem sopar junts aquesta nit.

L'Agustí la va passar a recollir a l'hotel a les set. Van anar caminant fins a la plaça Castello, poc concorreguda en aquella hora. Després van baixar per la Via Po, caminant sota els porxos. Van escollir la banda esquerra, el portí della pieuva. Encara hi havia alguna llibreria oberta, de les moltes que s'arregleraven a la via.

Van travessar la immensa plaça Vittorio per contemplar les tranquil·les aigües del Po. El capvespre era màgic, els colors ataronjats de la posta es reflectien a l'aigua, un espectacle gratuït que seguiria quan ells no hi fossin. Després van anar al restaurant que havia escollit l'Agustí.

Van seure a una de les taules a l'aire lliure. Era el mes d'abril i la temperatura era benigne. A poc a poc les taules es van anar omplint de famílies o parelles torineses. No hi havia turistes.

—Et recomano els antipasti piemontesos...

Van demanar vi blanc i van brindar per la Cita.

Es va anar fent fosc sobre la plaça, es van encendre els fanals, passaven tramvies, a l'altra banda del Po, l'església de Santa Maria, una còpia del Panteó romà, estava il·luminada. Darrere hi havia els turons. Eren els turons on es refugiaven els personatges de Pavese a *La casa in collina* durant les alarmes de bombardeig.

—Ets casada? —li va preguntar l'Agustí.

—Separada. I tu?

—Mai no m'he casat.

—Doncs ho podries haver fet ara. I engendrar un fill amb la teva parella. Era una solució més fàcil que recórrer a l'Agència —va dir ella.

—Ja ho sé. Però, que vols que et digui? Trobava pitjor el remei que la malaltia. Soc massa gran pel joc amorós.

—Hi ha dones que ho fan per diners. No cal buscar gaire. Ni es tracta d'amor.

—Ja ho sé. Quina opció més galdosa!

Van demanar una altra ampolla de vi blanc i les postres.

—Ho va fer el teu marit? —va preguntar l'Agustí— Se'n va buscar una de jove per tenir un fill, i assegurar-se uns quants anys més...

Ella va fer que sí amb el cap. No li ho havia retret. Era una sortida per a molts homes. Si tenies fills petits quan arribava la data fatídica, dels seixanta—cinc, el Departament de Pensions i Planificació no t'enviaven la remaleïda carta.

—Tu ho hauries fet? —va inquirir ell.

—Biològicament, a les dones ens és impossible, no trobes?

L'Agustí li va servir més vi.

—Per què vas recórrer a l'Agència? És més arriscat que casar-se —va tornar a preguntar ella.

—Més arriscat... No m'ho recordis. De fet, no sabem que passarà demà, oi? Ens imaginem que el trànsit ens facilitarà una altra vida. Una vida nova. Però, com? On?

—És clar. No coneixem ningú que hagi tornat per explicar-ho. Se suposa que ens brindaran una identitat nova en un lloc desconegut...

—O no. Potser les Agències només formen part de l'engranatge. Un negoci una manera lucrativa de fer-nos desaparèixer. I a sobre estalviant a l'Estat el cost de la injecció letal —va fer l'Agustí.

Sense voler, ella va abocar la copa de vi.

—Ho sento! —va dir l'Agustí—. Canviem de tema.

—No passa res. Tens tota la raó. De fet, només hem comprat una mica d'esperança.

—Saps que farem ara? —va dir l'Agustí per animar la nit—. Anirem a la plaça de la Consolata a prendre'ns un bicerin. Un bicerin autèntic!

La nit va acabar més que bé del que ella s'havia imaginat. El bicerin era francament deliciós. La beguda torinesa era una combinació llaminera de xocolata i cafè amb crema de llet.

Se'n van prendre dos, en el vaset de vidre amb nansa. Després van agafar el tramvia. A l'hotel d'ella, prop de la plaça Solferino, es van acomiadar.

—Potser ens tornarem a trobar. Allà... on sigui. —va dir ella.

Es van fer un petó de comiat.

Aquella nit es va prendre dues pastilles per poder dormir i va enyorar l'Agustí. Es va negar a pensar en l'endemà, per sort la pastilla, combinada amb l'alcohol li va fer un efecte immediat.

Es va despertar emboirada per efectes del somnífer. Era el dia de la Cita. Va baixar a esmorzar tard, estava sola al menjador. Es va prendre dos cafès, va enllestir el compte de l'hotel i va agafar la bossa de mà que era el seu únic equipatge. "Ligero de equipaje como los hijos del mar..." deia el poema de Machado.

El cor havia començat a bategar d'una manera desmesurada. Va consultar el rellotge, anava bé de temps, arribaria puntual a la cita encara que anés a pas de tortuga.

Piazza Solferino, via Pietro Mica, piazza Castello... Va entrar a la Galleria Subalpina. Es va trobar la parella de francesos de l'hotel, els dos nois es van alegrar de veure-la, eren la imatge d'una joventut enyorada, li van demanar si els podia fer una foto. Es van abraçar mentre somreien a l'objectiu.

Després d'acomiar-se dels dos nois va ensopegar amb una gitana romanesa que parava la mà i murmurava paraules intel·ligibles. Va buscar unes monedes, no en tenia, la gitana va fer mala cara.

Ella va tornar a consultar l'hora. Les onze i vint-i-cinc.

Va entrar al cafè Baratti i va anar a seure a la primera taula a l'esquerra. Des de la finestra veia la gitana amb el vestit de flors que s'havia instal·lat als esglaons del final de la Galleria i fumava un cigarret amb aire displicent. No passava ningú.

Dos quarts de dotze.

Es va acostar una cambrera.

—Vorrei un cannotto di zabaglione —va demanar.

Era la contrasenya, i la cambrera va contestar.

—Sono finiti, ma ne restano di crema.

—Va bene. Escusi, dove sono il gabinetti? —va respondre ella, el cor li anava a mil per hora.

—M'accompagni.

La cambrera era una noia jove, morena, amb els cabells recollits enrere, el seu aspecte era totalment innocu.

Mentre la continuava vacil·lant, va veure un rostre reflectit als miralls del cafè, un rostre pàl·lid i desencaixat, el d'un fantasma. El seu.

